

4. Леонтьев, А. Н. Мотивы и эмоции./ А. Н. Леонтьев – М. : МГУ, 1972. – 32 с.
5. Маслоу А. Мотивация и личность [Текст] : 3-е изд. / Пер с англ / А. Маслоу. – СПб.: Питер, 2006. – 352 с.
6. Матеюк О. А. Мотивація професійної діяльності підлеглих у сучасних умовах як об'єкт психологічного впливу військових керівників / О.А. Матеюк // Вісник КНУ ім.Т. Шевченка, 2009. – № 22. – С. 53–59.
7. Маркова А. К. Мотивация воинской деятельности: содержание и проблемы / А. К. Маркова. – М. : Воениздат, 1994. – 374 с.
8. Психологические основы мотивации персонала : [учеб. пособие]. – Челябинск : ЮУрГУ, 2003. – 46 с.
9. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2000. – 712 с.
10. Самоукина Н. В. Управление персоналом / Н. В. Самоукина. – СПб. : Питер, 2003. – 236 с.
11. Семикіна М. В. Мотивація конкурентоспроможної праці: теорія і практика регулювання. Монографія / М. В. Семикіна. – Кіровоград : ПіК, 2003. – 426 с.

УДК 159.9

Пенькова Н.Є, старший викладач кафедри військового навчання та виховання Національної академії Національної гвардії України

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ МОДЕЛІ ЦІЛЬОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

У статті наведені результати моделювання з використанням психосемантичного методу поняття «психологічна готовність особистості військовослужбовця Національної гвардії України до службово-бойової діяльності в процесі проведення антитерористичної операції», яка складається з п'яти структурних компонентів: «мотивація обов'язку», «професійна витривалість», «професійне співробітництво», «професійна компетентність», «самомобілізація».

Ключові слова: модель, психологічна готовність, військовослужбовець, антитерористична операція.

В статті приведені результати моделювання з використанням психосемантичного методу поняття «психологічна готовність особистості військовослужбовця Національної гвардії України до службово-бойової діяльності в процесі проведення антитерористичної операції», яка складається з п'яти структурних компонентів: «мотивація обов'язку», «професійна витривалість», «професійне співробітництво», «професійна компетентність», «самомобілізація».

Ключевые слова: модель, психологическая готовность, военнослужащий, антитеррористическая операция.

Постановка проблеми. У сучасних умовах багато професій мають стресогенний характер. Проблема психологічного стресу фахівців різних галузей професійної діяльності набуває все зростаючу наукову і практичну актуальність у зв'язку з безперервним зростанням соціальної, економічної, екологічної, техногенної, особистісної екстремальності нашого життя і істотною зміною змісту та умов праці у представників багатьох професій. Тому готовність до діяльності в екстремальних ситуаціях – одна з найважливіших умов забезпечення особистої безпеки кожної людини і суспільства в цілому. Сьогодні ця проблема стає найактуальнішою у зв'язку з проведенням антитерористичної операції (АТО) на Сході України, військовим конфліктом з Росією, зростанням злочинності, аваріями на виробництві і транспорті тощо. Тенденція збільшення кількості різних загроз обумовлює необхідність формування у військовослужбовців Національної гвардії України (НГУ) навичок безпечної поведінки, психологічної готовності до службово-бойової діяльності (СБД) в екстремальних умовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на актуальність проблеми психологічної готовності людини до певного виду діяльності, треба відмітити її недостатню категоріальну розробленість. Існує безліч визначень різних аспектів психологічної готовності людини, використання яких часто не співпадає у багатьох авторів: «психологічна готовність» (О. Колесніченко, О. Тімченко, М. Томчук), «психологічна стійкість» (М. Матова), «емоціональна стійкість» (Л. Аболін, М. Д'яченко, В. Пономаренко, Е. Носенко, О. Сіротін), «емоційно-моторна стійкість» (М. Рапохін), «психічна готовність», «установка» (М. Марбе, Д. Узнадзе), «оперативна стійкість» (А. Леонова, В. Медведєв), «толерантність до стресу» (Л. Собчик), «стійкість до стресу» (Б. Кулагін), «схильність до ризику», «готовність до ризику» (В. Бодров, Є. Кір'янова), «надійність у спорті» (А. Вендрих, В. Мельніков, Г. Нікіфоров, В. Плахтієнко), «надійність оператора» (О. Золотухін, Ю. Зубарєв, Г. Нікіфоров, Л. Філіппов) та ін. Проведений аналіз літератури вказує на те, що погляди вчених на цю проблему не співпадають, перспективний підхід в моделюванні психологічної готовності військовослужбовців до екстремальної діяльності, як складної багаторівневої системи, ще не знайшов достатнього поширення, особливо це стосується СБД в умовах проведення АТО.

Постановка завдання. Визначення системи взаємозв'язків категоріального значення «психологічна готовність особистості військовослужбовця до СБД у процесі проведення АТО» з іншими поняттями та їх системами, а також розробка моделі цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця НГУ до СБД при проведенні АТО.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети дослідження

вирішувались наступні завдання: сполучення значення «психологічна готовність особистості к СБД в процесі проведення АТО» з іншими загально визнаними відомими та дослідженими поняттями та значеннями; виділення серед цих зв'язків найбільш надійних та значущих; на основі виділених зв'язків інтерпретація відношення експертів щодо досліджуваного поняття; факторизація отриманих даних; обґрунтування структурних компонентів та розробка моделі цільової психологічної готовності особистості к СБД в процесі проведення АТО. Для її побудови використовувався психосемантичний метод, основою якого є моделювання систем значень як структур репрезентації досвіду у свідомості [3].

Проведене моделювання цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця НГУ до СБД у процесі проведення АТО дозволяє говорити про п'ять структурних компонентів, які взаємопов'язані та взаємодіють один з одним.

Перший компонент нами було позначено як «**мотивація обов'язку**». У якості складової цільової психологічної готовності особистості мотивацію обов'язком можна описати як побудник активності, який ґрунтується на усвідомленні суспільної значимості виконуваної діяльності. Він характеризується здатністю піднятися над проблемною ситуацією, над власними егоїстичними потребами, які в ній фруструються, і орієнтуватися на доцільність дії для досягнення цілей при реалізації діяльності, особистою відповідальністю за її результат. Почуття обов'язку передбачає інтеріоризацію вимог суспільства і пріоритет перед власними потребами. Таким чином, структурно до цього компоненту цільової психологічної готовності особистості належать мотиваційні якості, які своїми корінням уходять у ціннісно-смыслову сферу особистості, інтеріоризацію цінностей, вимог суспільства до представника ризиконебезпечної професії. Функціонально цей компонент забезпечує потяг до діяльності, навіть якщо її виконання суперечить особистим потребам, в тому числі і потребі у безпеці представника ризиконебезпечної професії. Значна доля смислових аспектів у цьому мотиваційному компоненті цільової психологічної готовності особистості не дозволяє в якості самостійного побудника до діяльності розглядати прагнення до ризику. Їх рішення щодо діяльності є виваженими, відповідальними, такими, що враховують наслідки їх дій для оточуючих тощо.

Хоча почуття обов'язку здатне підтримувати успішну діяльність в ризиконебезпечних умовах, до яких, безумовно, відноситься проведення АТО, але у людини при несформованості смислової регуляції життєдіяльності воно перестає бути ефективним мотиватором навіть для виконання завдань у звичайних умовах. Відповідно, формування цільової психологічної готовності особистості має передбачати розвиток смислової регуляції активності, усвідомлення соціальної ролі представників цієї діяльності, їх професійної гідності та особистісної відповідальності.

Другий компонент – «**професійна витривалість**». Він передбачає наявність розвинених волевих і інтелектуальних якостей, які, перед усім, забезпечуються конституціональними особливостями. Функціонально професійна витривалість не лише забезпечує здатність виконувати діяльність у складних, напружених умовах, але й усвідомлення, рефлексію, самооцінку в себе потенціалу, який надає можливість опиратися стресу, дозволяє наважитися на діяльність у надскладних, непередбачуваних умовах, до яких відноситься виконання СБЗ у зоні проведення АТО, створити необхідну перевагу при так званій «боротьбі мотивів» між власними потребами і мотивацією обов'язком. Конституціональне підґрунтя цього компоненту цільової психологічної готовності особистості вимагає проведення жорсткого професійного психологічного відбору кандидатів на таку діяльність, оскільки і конституціональні особливості, і загальна здатність до навчання генетично обумовлені і зазнають мінімальних змін в процесі професійно-психологічної підготовки. Проте представникам ризиконебезпечних професій стане у нагоді знайомство зі знаннями типових форм прояву екстремальних ситуацій, методами і засобами їх подолання, врахування особливостей перебігу негативних психічних станів, які можуть виникати, та такі специфічні навички, як вміння оперувати неповною, недостовірною інформацією, протистояти маніпулятивним впливам, перерозподіляти фізичне навантаження, визначати пріоритетність дій, перерозподіляти час на їх виконання та інші дії, які дозволять ефективно використовувати наявний фізичний і інтелектуальний потенціал особистості. Доцільним також є використання тренінгу життєстійкості чи окремих його компонентів, що розроблений S. Мадді [4].

Третій компонент моделі було позначено як «**професійне співробітництво**», яке забезпечує можливість залучення додаткових ресурсів свого соціального оточення (співслужбовців) для виконання поставлених завдань, та створення ефективного захисного потенціалу шляхом об'єднання антистресових потенціалів членів всього колективу. Функціонально цей компонент цільової психологічної готовності особистості забезпечує здатність покладатися на товаришів, на їх допомогу та створює можливість для подолання негативних психічних станів, які виникають у напружених ситуаціях, що, у цілому, підвищує впевненість у результатах сумісної діяльності. Зазначимо, що далеко не кожний спосіб такого залучення ресурсів має високу продуктивність. Так, поширеним варіантом залучення зовнішніх ресурсів є маніпулювання своїм соціальним оточенням, проте рано чи пізно такий зовнішній ресурс вичерпується. До ще одного малопродуктивного способу відноситься прагнення жорстко структурувати стосунки з оточенням. Такий спосіб є ефективним засобом подолання надмірної тривожності, боязливості у дітей,

проте він виявляється непродуктивним для дорослих, так як така «закритість від світу», за дослідженням А. Ленгле, передбачає лише захист, а не розвиток, реалізацію власної мотивації [1].

Тільки стосунки, які побудовані на взаємоповазі, взаємодопомозі є справжнім «невичерпним» зовнішнім джерелом ресурсів для діяльності у надскладних, напружених, небезпечних умовах. І саме така інтерпретація міжособистісного спілкування наближує їх до смислової регуляції власної активності, яка передбачає не лише сприйняття себе і ситуації реалізації власної активності у зовнішньому контексті, але й використання ресурсів оточуючих для самореалізації, досягнення поставлених цілей. Тому розвиток цього компоненту цільової психологічної готовності особистості передбачає навчання не лише комунікативній компетентності, знання соціальних моральних норм, що регулюють соціальну взаємодію і покликані знижувати напруженість у стосунках, об'єднувати взаємодію з незнайомими особами, а й відкритості у стосунках, довірі своїм товаришам тощо. Таким чином, усвідомлення у себе здатності залучати зовнішні ресурси для виконання поставлених професійних завдань, особливо для подолання стресу, що виникає при проведенні АТО, є ще одним способом створення переваги у боротьбі мотивації обов'язком зі страхом не впоратися з завданнями, побоюваннями за власну безпеку тощо.

Четвертий компонент – «професійна компетентність», хоча він включає в себе також два інші показники. Наявність професійних знань, вмінь, навичок, здатність адекватно оцінювати професійні ситуації, надійність при виконанні СБД в умовах проведення АТО є обов'язковою умовою її успішності. Таким чином, структурно до цього компоненту цільової психологічної готовності особистості належать професійні знання, вміння, навички, сформований професійний образ світу та професійний образ «Я».

Функціонально цей компонент дозволяє в будь-якій ситуації вбачати професійно значущі маркери, які дозволяють досить швидко знайти необхідний алгоритм відпрацьованих професійних дій, що є підставою для формування у свідомості військовослужбовця НГУ так би мовити «оперативного плану» реалізації поставленого завдання. Адекватна оцінка ситуації й її небезпеки, а також оцінка власних ресурсів для виконання поставлених завдань дозволяє знаходити найбільш ефективний спосіб їх виконання, що в цілому забезпечує надійність професійної діяльності. Формування цього компоненту цільової психологічної готовності особистості має передбачати не лише набуття професійних знань, вмінь, навичок, в тому числі здатності до розробки планів реалізації поставлених завдань в різних умовах діяльності з врахуванням доступних ресурсів, але і певну професіоналізацію образу світу, ідентифікацію з професійною роллю представника ризиконебезпечних професій. Таким чином, здатність до такого «оперативного планування» дозволяє спрогнозувати наявний

ризик, знизити невизначеність та непередбаченість ситуації і прийняти свідоме вірне рішення про виконання поставленого завдання.

П'ятий компонент позначений нами як «самомобілізація», яка є результатом взаємодії з усіма іншими компонентами цільової психологічної готовності особистості. Функціонально його завдання полягає у переведенні потенційної готовності до діяльності в актуальну, переводу плану діяльності в її результат. Структурно цей компонент цільової психологічної готовності особистості співвідноситься з індивідуально-психологічними особливостями, психічними станами і психологічними якостями, що забезпечують мобілізацію ресурсів, необхідних для виконання задуманої діяльності. Його формування передбачає розвиток суб'єктності, здатності до самомобілізації, вольових якостей, відповідального ставлення до виконання поставлених завдань. На думку А. Маклакова, до факторів, що сприяють підвищенню інтенсивності вольового зусилля, належать світогляд особистості, який проявляється у ставленні до різних явищ оточуючого світу; моральна стійкість, яка визначає здатність слідувати наміченим шляхом; рівень самокерування і самоорганізації особистості тощо [2]. Такий погляд на формування вольового зусилля, який по суті охоплює формування всіх зазначених структурних компонентів цільової психологічної готовності особистості, підкреслює його ключову роль у зазначеній моделі.

У загальних рисах наведена модель цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця НГУ до СБД у процесі проведення АТО відтворює подібну психологічну структуру вольового акту, яка має наступні структурні компоненти: побудження до дії, усвідомлення мети дії, боротьба мотивів, вольове зусилля [2]. Але цільова психологічна готовність особистості має свою специфіку, яка полягає у характерній мотивації побудження – мотивації обов'язком, що забезпечує надійну підтримку активності у наднапружених, стресових ситуаціях; в особливій значущості психологічних ресурсів особистості, які взаємопов'язані з подоланням напруженості, стресостійкістю професійної діяльності; у специфічній професійній компетентності, яка дозволяє свідомо будувати план професійної діяльності. Як бачимо, у моделі цільової психологічної готовності особистості виражена спрямованість на подолання професійного стресу, який виникає у військовослужбовців у процесі проведення АТО, особлива роль в якій належить смисловим компонентам регуляції активності.

На нашу думку, доцільно цільову психологічну готовність особистості військовослужбовця до службово-бойової діяльності у процесі проведення АТО позначити як систему здатностей – потенціалів особистості, в тому числі і здатності усвідомлювати і реалізовувати наявні ресурси.

Зазначимо, що професійне навчання сприяє формуванню потенціалів готовності, проте їх реалізація пов'язана з самостійною практичною

діяльністю, усвідомленням набутого досвіду, що при підготовці військовослужбовців до такої діяльності робить актуальним приділення особливої уваги не тільки набуттю знань, умінь та отриманню навичок, але й активному опрацюванню результатів з метою усвідомлення та вдосконалення її результатів. Використання у професійно-психологічній підготовці представників ризиконебезпечних професій зворотного зв'язку і рефлексивних технік сприяє формуванню адекватної Я-концепції професіонала, яка має провідну роль у регуляції поведінки фахівців: сприяє досягненню внутрішньої погодженості особистості; визначає характер і особливості інтерпретації набутого досвіду; є джерелом очікування відносно власної поведінки і самого себе. Усвідомлення власних мотивів, потенціалів особистості, досвіду та смислової регуляція активності є основою свідомих, відповідальних рішень щодо реалізації поставлених завдань військовослужбовців при проведенні АТО, від діяльності яких залежить не тільки їх власне життя та здоров'я, але і життя, і здоров'я, і безпека цивільного населення.

Більш детально розглянемо два рівня (високий та низький) кожного структурного-функціонального компоненту моделі цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця НГУ до СБД у процесі проведення АТО.

Отже, високі показники за компонентом **«Мотивація обов'язку»** свідчать про: глибоке й усвідомлене розуміння державної важливості завдань, які виконує військовослужбовець НГУ; позитивне психологічне (ціннісно-мотиваційне) ставлення до службово-бойової діяльності; стійкість і чіткість службової спрямованості на свідоме і добросовісне виконання вимог законів, присяги, наказів у процесі службово-бойової діяльності; моральну нормативність поведінки; високу потребу до подолання труднощів і досягнення поставленої мети; емоційно-позитивне усвідомлене ставлення до виконання службово-бойового завдання в небезпечній для життя обстановці; швидку орієнтацію в психологічно складній ситуації; високий рівень поведінкової регуляції; глибоке відчуття задоволення при виконанні службово-бойового завдання.

Низькі показники за цим блоком свідчать про: відсутність досить вираженого розуміння державної ваги завдань; нейтральне або негативне психологічне (ціннісно-мотиваційне) ставлення до СБД; безвідповідальне відношення до виконання вимог законів, наказів, розпоряджень, порушення дисципліни; низький рівень службово-професійної спрямованості; слабо розвинену потребу до подолання труднощів і прагнення до досягнення поставленої мети; нейтрально-байдуже або негативне відношення до виконання СБЗ в небезпечній для життя обстановці; слабо виражене прагнення досягти успіху і бажання проявити свої здібності; нестійку поведінку та низький рівень стресостійкості; поверхневий характер здійснення самоаналізу і самооцінки; повільну орієнтацію в пси-

хологічно складній ситуації; низький рівень стійкості в стресі; відсутність відчуття задоволення при виконанні СБЗ.

Високі показники за компонентом **«Професійна витривалість»** свідчать про: високо розвинене уміння мобілізувати себе в складній ситуації, здатність зосередити сили на виконанні поставленого завдання; високу наполегливість, сміливість, рішучість, цілеспрямованість, завзятість в подоланні виниклих труднощів, самовладання; здатність брати на себе відповідальність в екстремальних ситуаціях; розвинене уміння зберігати високий рівень активності, ініціативи і самостійності; виражену здатність протистояти втомі, сміливо долати сумніви, розгубленість, побоювання, страх.

Низькі показники за цим блоком свідчать про: слабо розвинену мобілізацію в складних ситуаціях; нездатність зосередити сили на виконанні поставленого завдання; неналежний, низький прояв наполегливості, рішучості, цілеспрямованості, завзятості у подоланні виниклих труднощів, самовладання; невпевненість і розгубленість при ухваленні важливого рішення, нездатність або побоювання брати на себе відповідальність в екстремальних ситуаціях; недостатньо розвинене уміння зберігати активність, самостійність і ініціативу; слабо розвинені здібності протистояти втомі, долати сумніви, страх.

Високі показники за компонентом **«Професійне співробітництво»** свідчать про: здатність побудувати процес спілкування, вміння встановити психологічний контакт, дати раду власним почуттям, впоратися з проявами агресивності, спланувати свою діяльність, поставити перед собою цілі та завдання, ефективно їх реалізувати і отримати емоційне задоволення від процесу та результату діяльності, переключатися з однієї задачі на іншу, раціонально її вирішити, зосередившись на завданні, схильність до виправданого ризику, вирішення складних задач.

Низький показник передбачає: малорозвинену здатність будувати комунікацію, встановлювати психологічний контакт з іншою людиною, слухати та чути іншого, виконувати та давати вказівки, усвідомлювати та виражати почуття, розуміти оточуючих, виявляти приязнь, долати страх перед невідомим, володіти собою, адекватно реагувати на неприємності у спілкуванні, нездатність радіти вдачам та перемогам інших, зосереджуватися на завданнях, відчувати складність в опануванні нових алгоритмів діяльності.

Високі показники за компонентом **«Професійна компетентність»** свідчать про: глибоке розуміння завдань СБД, своїх обов'язків, високу оцінку їх значущості; чітке, повне і адекватне уявлення про вірогідні зміни обставин, труднощі, майбутні умови виконання СБЗ; великий об'єм і різноманітність знань, прийомів, засобів і способів досягнення мети; добре розвинені уміння і навички дій в екстремальних ситуаціях; високу здібність до аналізу ситуації, що склалася.

Низькі показники передбачають: слабке і часто неадекватне уявлення про вірогідні зміни обставин, труднощі, майбутні умови виконання СБЗ; завдання СБД в цілому не усвідомлюються, немає достатнього розуміння складності виконання своїх обов'язків, оцінка їх значущості знижена; недостатні знання прийомів, засобів і способів досягнення мети; уміння і навички дій в екстремальних ситуаціях розвинені нижче за середнє; здібність до аналізу оперативної ситуації, що склалася, знижена.

Високий показник компонента «Самомобілізація» свідчить про: високо розвинене уміння управляти собою в складній ситуації; впевнено управляти своїми емоціями, яскраво виражену здатність мобілізувати себе на виконання поставленого завдання; тверду впевненість у своїх силах, в успіху; високу здатність протистояти роздратуванню; високу емоційну стійкість до тривалих напружених навантажень, ризику, небезпеки.

Низький показник свідчить про: недостатньо виражене уміння управляти собою в складних ситуаціях; невміння управляти своїми емоціями; відсутність здатності мобілізувати себе на виконання поставлених завдань; відсутність впевненості в своїх силах, в успіху; не здатність протистояти дії виражених подразників; низьку емоційну стійкість до тривалих напружених навантажень.

Висновки

1. Модель цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця НГУ до службово-бойової діяльності у процесі проведення антитерористичної операції включає п'ять взаємопов'язаних та взаємообумовлених структурних компонентів:

–«мотивація обов'язку» забезпечує здатність до ефективного самомотивування, яке проявляється позитивним ціннісно-смісловим ставленням до службово-бойової діяльності;

–«професійна витривалість» відображує здатність ефективно використовувати внутрішні ресурси особистості й організму для успішного виконання поставлених службово-бойових завдань в екстремальних умовах;

–«професійне співробітництво» обумовлено здатністю залучати зовнішні ресурси для успішного виконання поставлених завдань і здійснення опірності стресу, в основі якої лежать розвинені комунікативні навички і довіра; її усвідомлення створює перевагу у боротьбі мотиву обов'язком з іншими мотивами, в тому числі і потреби у безпеці;

–«професійна компетентність» забезпечує здатність виділяти в ситуації проведення АТО професійно важливі маркери і на основі врахування наявних ресурсів здійснювати їх оперативне планування, розгортати набуті алгоритми професійних дій;

–«самомобілізація» в основі якої лежить здатність до вольового зусилля, переводу розробленого плану дій в реальну діяльність.

2. Модель цільової психологічної готовності особистості до СБД у

процесі проведення АТО є системою певних потенціалів особистості, яка у формі специфічного вольового акту забезпечує успішну реалізацію виконання службово-бойових завдань в несприятливих, напружених, стресових умовах професійної діяльності.

Перспективи подальших розвідок полягають в апробації розробленої моделі цільової психологічної готовності військовослужбовців Національної гвардії України до СБД в умовах проведення АТО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ленгле А. Емоції та екзистенція / А. Ленгле. – Х. : Гуманітарний центр, 2007. – 332 с.
2. Маклаков, А. Г. Общая психология : [учебник для вузов] / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2008. – 583 с.
3. Серкин В. П. Методы психосемантики : [учеб. пособие для студентов вузов] / В. П. Серкин. – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 207 с.
4. Maddi S. Hardiness training for high risk undergraduates / S. Maddi, D. M. Khoshaba, K. Jensen, E. Carter, J. L. Lu, R. H. Harvey // NACADA Journal. – 2002. – № 22. – P. 45–55.

УДК 159.9: 159.94

Поляков І.О., к. психол. наук., с.н.с., доцент кафедри пожежної та рятувальної підготовки НУЦЗУ;

Пономаренко Р.В., к. техн. наук., заступник начальника кафедри пожежної та рятувальної підготовки НУЦЗУ;

Пономаренко І.В., інспектор відділу соціально-гуманітарної роботи НУЦЗУ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ РЯТУВАЛЬНИКІВ ГІРСЬКИХ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ ЗАГОНІВ ДСНС УКРАЇНИ

Служба у гірських пошуково-рятувальних загонах ДСНС України постійно зазнає змін, а тому потребує постійного вдосконалення, у тому числі зі сторони психологічної науки. Проведені психологічні дослідження щодо особливостей професійної мотивації гірських рятувальників є першим ступенем на шляху досягнення гірським рятувальником високих показників у професійної діяльності.

Ключові слова: професійна мотивація, ієрархічна структура мотивів, виразність мети діяльності, рятувальник гірського пошуково-рятувального загону.

Служба в горных поисково-спасательных отрядах ГСЧС Украины постоянно претерпевает изменения, а потому нуждается в постоянном совершенствовании, в том числе со стороны психологической науки. Проведенные психологические исследования об особенностях профессиональной мотивации горных спасателей являются первой ступенью на пути достижения горным спасателем высоких показателей в профессиональной деятельности.